

PROGRAM PODPORY
ČESKÉHO
KULTURNÍHO
DĚDICTVÍ
V ZAHRANIČÍ

Závěrečná zpráva o působení lektorky/lektora

Akademický rok: 2021/22

Destinace (země, město): Rumunsko, Bukurešť

Jméno, příjmení: Jiří Bernkopf

Místo působení (univerzita, fakulta, příp. katedra/ústav): Universitatea din Bucuresti, Facultatea de Limbi si Literaturi Straine, Departamentul de Filologie Rusa si Slava

Na univerzitě v Bukurešti se vyučuje český jazyk v rámci oboru Česká filologie (Filologie Ceha) a Moderní aplikované jazyky (Limbi Moderne Aplicate, dále LMA). Filologie by se měla otvírat jednou za dva roky, nicméně za mého působení se otevřela pouze v roce 2021, v letech 2019 a 2020 se otevřely LMA. Nepovedlo se mi zjistit, proč k tomu došlo, zdá se, že šlo pouze o nějakou administrativní chybu a příště se zas budou zmíněné obory střídat po roce. Studenti filologie jsou přijímáni na základě prospěchu a zpravidla jsou výkonově motivovaní, snaží se studium dokončit. Studium LMA je placené, většina studentů má prezenci menší než 50 % a většina studentů studium také nedokončí. Český učitel učí lekce praktického jazyka a v magisterském studiu i analýzu textu. Ostatní předměty učí rumunští kolegové Sorin Paliga (již jako externista na penzi) a Diana Popescu.

Ve školním roce 2021/22 na lekce docházelo průměrně 14 studentů v 1. ročníku (filologie), 2 studenti v 2. ročníku (LMA) a 5 studentů ve 3. ročníku (LMA). V magisterském studiu filologie byla jedna studentka, která docházela na podzim na individuální lekce a na jaře odjela na stáž do Ostravy. Veškerá výuka probíhala až do dubna 2022 online.

Studenti začínají s češtinou od nuly, 1. ročník došel na úroveň A1/A2, ve 2. ročníku (LMA) je jedna výjimečně nadaná a aktivní studentka, která dosáhla úrovně B1 a plynule konverzuje

v češtině. Zbytek skupiny je na tom kvůli docházce velmi špatně, prošli s nejhorsšími známkami, reálná úroveň je A1. 3. ročník byl nejhůř zasažen pandemií, museli jsme hodně opakovat, takže nejlepší z nich jsou jen na úrovni A2. Magisterská studentka je na úrovni B1.

Skupinu filologů byla v podzimním semestru rozdělena do dvou skupin po devíti studentech, aby bylo možné se jim intenzivněji věnovat. Na jaře 4 studenti odpadli, tak už to nebylo potřeba. Letošní 1. ročník filologie je velmi kvalitní, studenti jsou iniciativní a aktivní, účastní se nepovinných akcí a projevují upřímný zájem o studium. Ve skupinách LMA byla motivace i docházka studentů horší, ale i mezi nimi se našli výjimeční a velmi aktivní jedinci.

V bakalářském studiu jsme používali učebnice *Česky krok za krokem 1 a 2* a adaptované prózy od Lídy Holé, v magisterském studiu jsme pracovali s adaptovanými materiály z literatury, novin a časopisů, a vlastní texty lektora. Na lekcích jazyka používáme se studenty výhradně češtinu, jen složitější výklady jsou vedeny v rumunštině. Pro studenty byly připravovány lekce na platformě memrise.com, kde si mohou drilovou metodou osvojit slovíčka a fráze z jednotlivých lekcí učebnice *Krok za krokem 1*. Jsou k dispozici zdarma zde: <https://app.memrise.com/course/5692341/cesky-krok-za-krokem-1-rumunstina/>. Studenti materiály chválili a někteří je využívali opravdu každý den. Bylo by vhodné je používat i v případě, že se studenti budou učit z jiné učebnice, jedná se o základní slovní zásobu. V případě potřeby není problém poskytnout oprávnění pro jejich aktualizaci či korekci. Dále jsme využívali materiály v Moodlu, které byl lektor ale nucen provozovat na serveru svého rumunského známého a není mu známo, jak je exportovat pro další použití.

V současné době se bukureštská bohemistika nachází ve velké krizi. Kvalita výuky je poměrně nízká. Dalším velkým problémem je nesystematičnost a neprovázanost výuky.

Aby se v budoucnu této situaci alespoň částečně předešlo, zavedli jsme pro studenty dobrovolné večerní literární semináře s překladatelkou Gabrielou Georgescu, která se jich velkoryse ujala bez nároku na jakoukoliv odměnu. Semináře jsme vedli v rumunštině, protože jsme je chtěli zpřístupnit i pro nižší ročníky. Setkání se konala jednou za měsíc a vždy jsme se bavili konkrétně o české knize, která je přeložená do rumunštiny a kterou studenti před

seminářem (alespoň z části) přečetli. Probrali jsme tyto knihy: *Směšné lásky*, *Kosmonaut z Čech*, *Láska v době globálních klimatických změn*, *Pálenka*, *Europeana* a *Jezero*. Kladli jsme důraz na to, aby mluvili hlavně studenti. Na dvou seminářích byli přítomni i spisovatelé Matěj Hořava a Bianca Bellová. Na dvě z probraných knih pak studenti povinně psali krátkou recenzi v rumunštině, na kterou dostali individuálně zpětnou vazbu. Ti, kteří na semináře chodili, byli velmi spokojení a vděční. Domluvili jsme se, že budeme v online setkáních jednou za měsíc pokračovat i v příštím školním roce. Tyto semináře považujeme za největší úspěch (lektora i G. Georgescu).

Dalším, byť nevelkým, úspěchem byla realizace čtyř literárních seminářů pro studenty v rámci povinné výuky. Studenti analyzovali texty v rumunštině, protože pokud se to nenaučí v mateřském jazyce, těžko lze očekávat, že budou psát dobré analýzy v češtině. Snahou bylo prosadit, aby studenti v 1. ročníku, kdy jsou na úrovni A1, mohli číst starší českou literaturu i v rumunském překladu a diskutovat o ní v jazyce, kterému rozumí.

Lektor si je vědom, že hlavním úkolem je výuka jazyka a dělal všechno proto, aby lekce byly maximálně efektivní a intenzivní. Zároveň se ale snažil i o to, aby studenti věděli, co je to filologická práce, protože bez ní lektorát nemá potenci plnit svůj úkol, tedy produkovat kvalitní ambasadory české kultury v Rumunsku. Všechny literárněvědné aktivity se studenty se konaly nad rámec povinné výuky v době volna lektora i studentů (kromě čtyř zmiňovaných seminárních lekcí). Lektor se snažil vysvětlit situaci vedení, přišel s návrhem možného navýšení hodin, ale nakonec k tomu nedošlo.

V současnosti odchází kolega Sorin Paliga do důchodu a hledá za sebe nástupce. Kabinet bohemistiky zoufale potřebuje, aby byl na jeho místo vybrán kompetentní absolvent, který má upřímný zájem o český jazyk a literaturu. V současné době je na katedře několik mimořádně kvalitních studentů, kteří by tuto roli mohli zvládnout, pokud dostanou šanci.

Současná situace je tristní, protože rumunská bohemistika má úctyhodnou historii a solidní zázemí v podobě kvalitních učebnic Iriny Ionescu (*Literatura ceha veche. Renasterea nationala si romantismul*, Oscar Print 2011; *Literatura ceha II*, Oscar Print 2014), ke kterým existují i čítanky v rumunštině (bohužel se ale žádná z těchto knih při výuce nevyužívá.) Překládá se hodně českých knih, v samotné Bukurešti působí několik aktivních překladatelů, z nichž někteří jsou ochotni se studenty (i zdarma) pracovat, pokud k tomu budou mít příležitost (např.

Gabriela Georgescu a Mircea Dan Duta) a v Bukurešti je také mimořádně aktivní České centrum.

Pandemie dalším aktivitám nepřála, nicméně povedlo se nám zorganizovat seznamovací odpoledne pro studenty 1. ročníku v Českém centru (23. 10. 2022), kde se studenti seznamovali interaktivní formou s českými reáliemi, kulturou i jazykem, seznámili se s pracovníky ambasády a společně jsme zhlédli film *Obecná škola*, o kterém jsme potom diskutovali. S programem významně pomohla dobrovolnice Českého centra Kateřina Fuchsová.

Dále jsme se studenty navštívili výstavu 40. let Českého centra a cyklus dokumentárních filmů, také s diskusí. Proběhla také rozlučka se studenty na neformálním setkání, opět v Českém centru.

Spolupráce s Českým centrem byla výjimečná. České centrum poskytovalo velkou podporu pro všechny iniciativy a nápady lektora. Bylo možné využívat prostory ambasády i Českého centra, pomáhaly nám dobrovolnice-stážistky, byli jsme zváni na výstavy i promítání a našich akcí se osobně účastnil ředitel Robin Ujfaluši, kterému za vše patří velký dík.

Administrativa bukureštské univerzity přidělila lektorovi byt 3+1 na ulici Marasesti 42, jedná se o jeden z nejlepších univerzitních bytů, je dobře řešený, s pěkným výhledem. Dům je sice panelový, ale dobře tepelně izolovaný a bez problémů s dodávkou tepla a vody (to v Bukurešti není samozřejmostí). Nachází se 10 minut pěšky od centra a 20 minut městskou dopravou od univerzity. V bytě byly provedeny na vlastní náklady menší úpravy (kuchyň, koupelna, úložné prostory). Nábytek si lektor pořídil svůj. Univerzita sice nábytek na požádání poskytne, ale většinou se jedná o starší kusy, jejichž technický stav není často nevyhovující. Nevýhodou bytu jsou staré porcelánové pojistky, které neumožňují současné zapnutí více energeticky náročných spotřebičů najednou. Přesto je vhodné o tento byt usilovat, jinak bude přidělen jinému lektorovi.